

N:o 34.

Ank. till Riksd. kansli den 4 april 1902, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 4 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Till förberedande behandling af lagutskottet har Andra Kammaren hänvisat en inom nämnda kammare af herr A. G. Anderson i Himmelsby väckt motion, n:o 130, af följande lydelse:

»Bland de bestämmelser i vår nuvarande väglag, som varit föremål för anmärkningar, torde den i 4 § åt Konungens befallningshafvande gifna rätten att emot de väghållningsskyldiges och häradsrättens afstyrkande besluta om anläggning af ny väg samt omläggning och förbättring af gammal vara den, som för både staten och de väghållningsskyldige förorsakat och kan komma att förorsaka både stora och betungande utgifter, i synnerhet för de väghållningsskyldige. Och det händer ju äfven, att Konungens befallningshafvande, i strid med väglagen, på några få personers ansökan om statsanslag till anläggning af ny väg eller omläggning och förbättring af gammal, utan de väghållningsskyldiges hörande beslutar, att ansökningen skall bifallas och anläggningen komma att utföras, äfven om den väg, som ansökningen gäلت, är för allmän trafik alldeles obehöflig. Ty det har händt, att ansökning om statsanslag till anläggning af ny väg, gående parallelt med en nyss förut med bidrag af statsmedel omlagd väg och icke någonstädes på en kilometers afstånd från densamma, blifvit af

Konungens befallningshafvande beslutad, och framställning till vederbörande om anslag till densamma blifvit gjord. Under sådana förhållanden synes det vara i både statens samt de väghållningsskyldiges intresse, att Konungens befallningshafvandes nuvarande rätt att i strid med de väghållningsskyldiges och häradsrättens afstyrkande besluta om anläggande af ny väg samt omläggning af gammal måtte upphöra. Ty jag är fullt öfvertygad om att behöfliga vägar för den allmänna samfärdseln nog ändå skola komma till stånd, men att derigenom skall vinnas, att såväl staten som de väghållningsskyldige skola befrias från onödiga utgifter, utan att allmänheten deraf skall behöfva lida brist på nödiga och nyttiga vägar.

På anförda grunder får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl Maj:t hemställa, det Kongl. Maj:t tacktes, i sammanhang med den utredning, som förehafves till ändring i väglagen, äfven låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i väglagens § 4, som med denna motion åsyftas.»

Vid föregående riksdagar har i sammanhang med väckta förslag om ändringar i olika delar af lagen om väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 äfven förevarit spörsmålet om den i 4 § af nämnda lag Konungens befallningshafvande tillerkända rätt att efter inhemtande af de väghållningsskyldiges och vederbörande häradsrätts yttrande, men deraf ej lagligen bunden, meddela beslut i frågor om anläggning af allmän väg. Enskilde motionärer hemställde vid såväl 1897 som 1898 årens riksdagar, att Konungens befallningshafvandes berörda beslutanderätt, hvilken vore alltför obegränsad och för de väghållningsskyldige kunde medföra alltför tunga förpligtelser, måtte inskränkas till de fall, då häradsrätten i orten, sammansatt af ojäfvig häradsnämnd, efter de väghållningsskyldiges hörande lemnat sitt tillstyrkande till väganläggningen. En sådan lagändring ansågs emellertid af lagutskotten vid nämnda riksdagar hvarken lämplig eller af behovet påkallad, och förslagen derom föranledde ej heller någon Riksdagens åtgärd.

I nu förevarande motion uttalas önskvärdheten af en lagändring i syfte att Konungens befallningshafvandes nuvarande rätt att, i strid med de väghållningsskyldiges och häradsrättens afstyrkande, besluta om anläggning af ny och omläggning af gammal väg måtte upphöra. Om såväl de väg-

hållningsskyldige som häradsrätten afstyrkte en väganläggning, borde sålunda frågan derom vara förfallen. Men det är ej tydligt, huru enligt motionärens mening borde förfaras för det fall, att, ehuru samtliga eller de flesta vid sammanträdet inför häradsrätten närvarande väghållningsskyldige yttrat sig afvisande beträffande anläggningen, häradsrätten dock tillstyrker densamma, eller tvärtom. Visserligen torde väl i allmänhet häradsrätten af fatta sitt ifrågavarande utlåtande i enlighet med den mening, som vid sammanträdet omfattats af flertalet väghållningsskyldige, men häradsrätten har dock att fullt sjelfständigt uttala sin uppfattning af frågan, och kan ju denna uppfattning stundom stå i strid mot de väghållningsskyldiges mening.

Utskottet anser sig icke kunna förorda en inskränkning af Konungens befallningshafvandes ifrågavarande pröfningsrätt på sätt i motionen föreslagits. Det torde vara betänkligt att genom en sådan lagändring faktiskt utesluta möjligheten af en väganläggning, som, ehuru den ej tillvunnit sig intresse af flertalet utaf de väghållningsskyldige, dock skulle väl fylla ett behof från den allmänna samfärdselns synpunkt. Då allmänna och mera lokala intressen härutinnan stå emot hvarandra, har Konungens befallningshafvande, hvilken myndighet har till uppgift att utöfva tillsyn öfver kommunikationsväsendets olika grenar, de största förutsättningar för att kunna träffa ett riktigt afgörande. Utskottet vill visserligen icke härmed hafva sagdt, att ej de väghållningsskyldiges önsknings- och intressen i allmänhet böra vara bestämmande vid fråga om en väganläggning, men fall kunna förefinnas, i hvilka andra intressen med skäl böra anses vara af afgörande betydelse. För att emellertid Konungens befallningshafvande, mot ett afstyrkande af de väghållningsskyldige och häradsrätten, må besluta om en väganläggning, böra utan tvifvel tungt vägande och betydelsefulla skäl för ett sådant afgörande föreligga. En närmare undersökning skulle enligt utskottets mening säkerligen gifva vid handen, att i de fall, då ett dylikt beslut förekommit, goda skäl för detsamma kunnat anföras. Någon anledning torde icke heller förefinnas till farhåga, att Konungens befallningshafvande skall för framtiden missbruka ifrågavarande pröfningsrätt, och för den händelse Konungens befallningshafvande skulle finna anledning att emot afstyrkande yttrande från de väghållningsskyldige och häradsrätten påbjuda anläggning af en väg, som ej vore nödig för den allmänna samfärdseln eller för de väghållningsskyldige alltför betungande, hafva ju de,

som finna sitt intresse deraf kränkt, tillfälle att genom besvär i vanlig ordning förskaffa sig rättelse härutinnan.

På grund af det anförda hemställer utskottet,
att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1902.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herr *Sjöberg* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.